

**گزارش عملکرد
مرکز ارزیابی کیفیت
در سال ۱۳۹۹**

تنظیم:

اداره کل روابط عمومی دانشگاه تهران

فروردین ۱۴۰۰

❖ چکیده عملکرد مرکز ارزیابی کیفیت دانشگاه در سال ۱۳۹۹:

مرکز ارزیابی کیفیت دانشگاه در سال ۱۳۹۹ با تأمین اعتبار مربوط، نظارت و هدایت مستقیم ریاست دانشگاه، پس از سه سال مطالعات پیوسته تطبیقی و بین‌المللی، اجرای ارزیابی‌های پایلوت، برگزاری نشست‌های توجیهی، انجام مشاوره‌های مختلف، و ... «اولین ارزیابی برنامه» (Program Evaluation)، برای اولین بار در تاریخ دانشگاه تهران اجرا می‌شود و به صورت همزمان، هماهنگ و یکپارچه در کلیه رشته‌های دوره کارشناسی دانشگاه تهران، و با همکاری میان واحدهای مسئول در امر ارزیابی رشته نیز جامه عمل می‌پوشد. اولین ارزیابی یکپارچه کیفیت برنامه (رشته) مقطع کارشناسی دانشگاه تهران در ۱۲۸ رشته، شامل ۱۰۶ رشته یکتا و ۲۲ رشته موازی طی سال‌های دانش‌آموختگی ۱۳۹۲ لغایت ۱۳۹۷، در کلیه واحدهای آموزشی دانشگاه و در سه محور «تدوین گزارش وضعیت رشته»، توسط گروه‌های آموزشی و دانشکده‌ها، «گردآوری داده‌های ثبتي در سه حوزه اجرای آموزش، نظارت آموزشی، و هزینه آموزشی» توسط سه اداره کل مربوط «ارزیابی یکپارچه کیفیت رشته‌های دوره کارشناسی دانشگاه» توسط پژوهشکده زبان ملل دانشگاه تهران، و نظارت بر کلیه فرآیندهای پیش گفته توسط «مرکز ارزیابی کیفیت دانشگاه» انجام شده است. ابتکار جدید دانشگاه در این مرحله، که هم راستا با نظرات مشاوران بین‌المللی و مطالعات تطبیقی پژوهشکده زبان ملل دانشگاه تهران عملیاتی شد، مرتبط ساختن داده‌های ثبتي با نتایج ارزیابی‌های کیفیت بود. در ارزیابی مذکور گروه‌های ارزیابی کننده «اعضای هیأت علمی»، «دانشجویان ۱۲۰ واحدی»، «دانش‌آموختگان»، و «کارفرمایان دانشگاه تهران» شرکت جستند. از آنجاکه این ارزیابی تنها در یک مرحله انجام شده است ضروری است سایر مراحل مربوط نیز اجرایی گردد. تا از جمله مهم‌ترین مبنای قابل اعتنا بیابد همچنین برنامه‌ریزی برای اجرای ارزیابی رشته در سایر مقاطع، کارشناسی ارشد، دکتری و گسترش کانون‌های ارزیابی کننده به دانشجویان خارجی، که مورد عنایت ریاست دانشگاه می‌باشد، می‌تواند سایر گام‌های مهم در ارزیابی برنامه باشد.

استمرار و اجرای مرتب «ارزیابی سیستم» و «ارزیابی برنامه»، به عنوان دو بال اصلی ارزیابی، که سایر ارزیابی‌های دانشگاه، از جمله ارزیابی کیفیت تدریس و عملکرد کارکنان را نیز در بر می‌گیرد، رعایت دقیق جدول زمانی ارزیابی‌های جهت حفظ قابلیت اعتنای داده‌های گردآوری شده، مراوده متمرکز و منظم با ارزیابی کنندگان برنامه و سیستم، تأکید و تقویت پیوسته گفتمان ارزیابی کیفیت در درون دانشگاه، گسترش محورهای ارزیابی، افزایش کانون‌های ارزیابی کننده، آگاهی مداوم و بدون وقفه از تجربیات، رویکردها و منابع بین‌المللی، مد نظر قرار دادن داده‌های مختلف کمی و کیفی، از جمله از طریق گردآوری و دسته بندی داده‌های ثبتي مرتبط از واحدهای مختلف صف و ستاد دانشگاه، تأمین بودجه و اعتبار مکفی، تقویت همکاری‌های درون دانشگاهی، تاثیر نتایج ارزیابی کیفیت در تصمیمات کلان و مدیریتی دانشگاه، که پیوسته مورد تأکید ریاست دانشگاه قرار می‌گیرد، می‌تواند شاخصی گویا برای تثبیت، تلطیف و یا حتی تغییر نگاه جامعه درون و بیرون دانشگاه به فعالیت‌های علمی، تحقیقاتی و اجتماعی

دانشگاه باشد، ضریب تأثیر و نفوذ، از جمله اجتماعی، دانشگاه را افزایش دهد و پیشبرد اهداف دانشگاه را، با ارائه داده‌های کمی و کیفی تسهیل نماید.

هیچ فعالیتی و به ویژه اقدامات مرتبط با ارزیابی و ارتقای کیفیت در و برای دانشگاه نمی‌تواند توسط یک و یا حتی چند مرکز به انجام برسد. این مهم تشریح مساعی، همفکری و حمایت و پشتیبانی همه آحاد دانشگاه را می‌طلبد.

❖ طرح ارزیابی یکپارچه کیفیت دانشگاه (ایکد)

طرح ارزیابی یکپارچه کیفیت دانشگاه در سال ۱۳۹۹، با هدایت مستقیم ریاست دانشگاه، بودجه لازم جهت اجرای اولین ارزیابی یکپارچه کیفیت برنامه (رشته) در نظر گرفته شد و ارزیابی درونی کلیه رشته‌های دوره کارشناسی دانشگاه برای اولین بار در تاریخ دانشگاه تهران واقعیت پذیرفت.

۱ ابعاد طرح

ابعاد طرح «ایکد»، که با پشتوانه مطالعات تطبیقی، بهره برداری از نظرات فنی، تخصصی و علمی مشاوران خارجی، و بیش از ۵۰۰ نفر از اعضای هیات علمی دانشگاه و مدیران دانشگاه تهران در سطوح مختلف طراحی، مدل سازی و اجرا شده است، به شرح ذیل می باشد:

عنوان	شرح
رویکرد	ارزیابی یکپارچه کیفیت دانشگاه تهران (System and Program Evaluation)
هدف	بهبود کیفیت + همراستایی با اهداف سومین برنامه راهبردی دانشگاه
گستره	واحدهای صف، ستاد + رشته های دانشگاه در سه مقطع
چرخه	ارزیابی درونی، ارزیابی برونی، اعتبار بخشی
عامل	«آموزش»، «مدیریت»، «فرهنگ و امور دانشجویی»
مخاطبان	مدیران، کارشناسان، اعضای هیات علمی، دانشجویان، دانش آموختگان، کارفرمایان
مدل	بر اساس برداشت آکادمیک از مدل سرآمدی EFQM + تجربیات دانشگاهی
ارزیابی	الکترونیکی (با استفاده از سامانه پژوهشکده زبان ملل دانشگاه تهران و سایر سامانه های مربوط)
پیامد	تأثیر نتایج ارزیابی کیفیت در تصمیمات مدیریتی و سیاستگذاری دانشگاه

شایان ذکر است قبل از انتخاب هر یک از اقلام مندرج در جدول بالا، نشست‌های فنی و تخصصی برگزار شده و در همین راستا، مستندات داخلی و تجربیات بین‌المللی مورد بررسی و واکاوی قرار گرفته است. همچنین با شروع و پیشرفت اجرایی طرح، افزایش تجربه عملی و بحث و بررسی مسائل در شوراها و کمیته‌های مختلف مرکز، اقلام فوق، بازبینی و اصطلاحات فنی، دقیق تر تعریف شدند.

همزمان با استمرار طرح ایکد و افزایش دامنه و عمق آن به دانشکده‌ها و واحدهای ستادی و غیرستادی، و نیز استقرار کامل نظام جامع کیفیت در دانشگاه ضروری است اقدامات تعریف شده به طور مستقیم بازبینی شوند، اما

بسیار اهمیت دارد که اجرای ارزیابی به صورت پیوسته، همزمان و یکپارچه متوقف نگردد تا قابلیت اعتنای داده‌های گردآوری شده قدرت گویایی و تصمیم سازی را داشته باشند.

۲ ساد (سامانه ارزیابی الکترونیکی دانشگاه)

به منظور الکترونیکی کردن کلیه فرآیندهای مرتبط با ارزیابی کیفیت، سرعت بخشیدن به اجرای ارزیابی و افزایش ضریب دسترسی به مستندات ارزیابی، و نظر به تجربیات پژوهشکده زبان ملل دانشگاه تهران در استفاده از سامانه‌های نظرسنجی در روش‌های آموزش زبان خارجی، مستندسازی و پژوهش‌های مرتبط با ارزیابی انگیزه‌های یادگیری، و نیز استفاده از نرم افزارهای تخصصی در ترجمه پژوهشی، با پژوهشکده مذکور توافق به عمل آمد تا بررسی اجرای ارزیابی الکترونیکی دانشگاه و طراحی سامانه ارزیابی الکترونیکی دانشگاه (ساد) را در دستور کار قرار دهد. «گروه پژوهشی زبان مدیریتی» و «گروه پژوهشی زبان فنی» این پژوهشکده با همکاری یکدیگر مطالعات اولیه برای تهیه و پیاده‌سازی «ساد» را در انتهای سال ۱۳۹۴ و سال ۱۳۹۵ را آغاز کردند. پژوهشکده مزبور، پس از انجام تست‌های فنی و انجام ارزیابی در مقیاس پایلوت در بخش‌های ارزیابی سیستم، آمادگی خود را برای اجرای ارزیابی‌های کیفیت اعلام نمود. مرکز ارزیابی کیفیت نیز اجرای ارزیابی‌ها به صورت الکترونیکی را به پژوهشکده مذکور سفارش داد. انجام چندین دوره ارزیابی پایلوت و اصلی، در حوزه‌های مختلف، از جمله ارزیابی سیستم (مدیریت) در سال‌های ۱۳۹۶، ۱۳۹۷ و ۱۳۹۸ و ارزیابی برنامه (رشته)‌های دانشگاه در مقطع کارشناسی در سال ۱۳۹۹ توسط سامانه ساد و سامانه پشتیبان آن صورت گرفته است.

❖ ویژگی‌های «ساد»، سامانه ارزیابی الکترونیکی دانشگاه:

- افزایش سرعت و دقت ارزیابی‌های یکپارچه؛
- امکان اجرای ارزیابی به صورت های خطی و موازی به شکل همزمان و غیر همزمان؛
- کاهش هزینه‌های انجام ارزیابی‌های کیفیت؛
- صرفه جویی در امکانات فیزیک و کمک به حفظ محیط زیست؛
- قابلیت استفاده در حوزه‌های مختلف.

مدیریت بایگانی و اسناد مرکز ارزیابی کیفیت دانشگاه تا سال ۱۳۹۴ به شیوه ای پراکنده و سنتی انجام می‌گرفت، بایگانی مدرنی در دفتر مرکز وجود نداشت و همچنین تعاملات مرکز با درون و بیرون از خود عمدتاً به صورت تلفنی و حضوری، بدون ثبت و ضبط رخدادهای انجام می‌شده است. مدیریت جدید مرکز، حدود یک ماه پس از پذیرش مسئولیت، در اسفند ۱۳۹۴ با توجه به تجربه عملی، علمی و فنی پژوهشکده زبان ملل تهران سامانه‌ای تحت عنوان «سامانه مستندات و تعاملات ارزیابی»، به اختصار «سمتا»، به پژوهشکده مذکور سفارش داد. از جمله اهداف طراحی و پیاده سازی سامانه مزبور می‌توان دیجیتال کردن مستندات و دستیابی سریع به باقیمانده اسناد و اطلاعات مرکز تا سال ۱۳۹۴ و نیز آغاز فرآیند کتابت الکترونیکی فرآیندها و ثبت و ضبط رخدادهای اشاره نمود. سایر اهداف طراحی و راه‌اندازی این سامانه به شرح ذیل است:

❖ ویژگی‌های «سمتا»، سامانه مستندات و تعاملات ارزیابی:

- تمرکز و تجمیع داده‌ها و اطلاعات مربوط و مرتبط با ارزیابی کیفیت؛
- نمایان ساختن وضعیت فعالیت‌های مرکز؛
- تقویت سیستم تصمیم‌گیری و مدیریت مبتنی بر اطلاعات؛
- نظارت متمرکز و اجرای غیر متمرکز؛
- ایجاد ارتباط مستقیم با اعضای شورای ارزیابی کیفیت دانشگاه؛
- کانال ارتباطی کمیته‌های مختلف از جمله کمیته‌های ارزیابی، رابطین فنی، دانشجویی و مسئولین دفاتر؛
- درج مستقیم فرآیندهای مرتبط با پشتیبانی ارزیابی از سوی کمیته ارزیابی دانشکده‌ها؛
-